

Enheten för kulturmiljö
Eva Dahlström Rittsél

AB Stadsholmen
info@stadsholmen.se

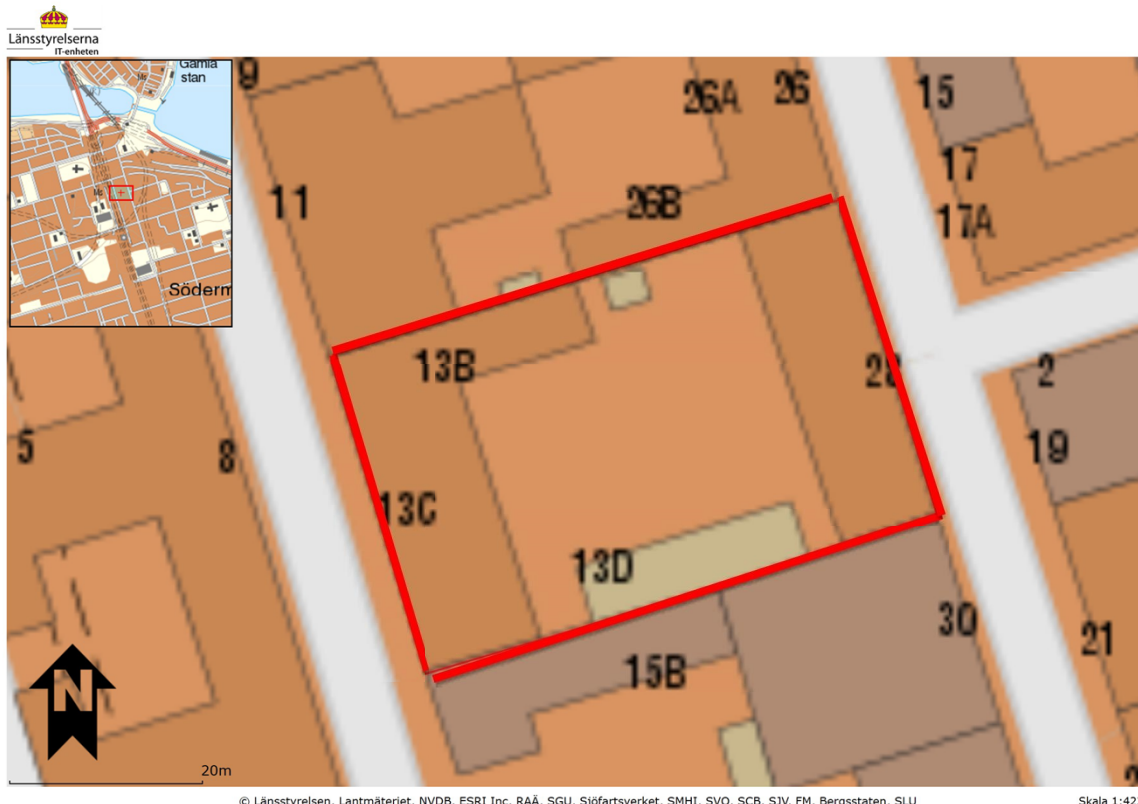
Stockholms stads exploateringskontor
exploateringskontoret.expl@stockholm.se

Elektronisk delgivning

Byggnadsminnesförklaring av bebyggelse och gård på fastigheten Västergötland 24, Stockholms kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län förklarar med stöd av 3 kap. 1 § kulturmiljölagen (1988:959) KML, fastigheten Västergötland 24 med bostadshus, uthus och lusthus samt innergård för byggnadsminne, se karta nedan.

Karta visande byggnadsminnet fastigheten Västergötland 24 med bostadshuset på Götgatan 28 och Repslagargatan 13 B och C samt innergård med uthus och lusthus.

Skyddsbestämmelser

För byggnadsminnet fastigheten Västergötland 24 med bostadshus, uthus och lusthus samt innergård gäller följande skyddsbestämmelser:

1. Byggnaderna får inte rivas eller flyttas.
2. Byggnadernas exteriörer får inte ändras.
3. Byggnadernas stomme med trappor, källare och takkonstruktion får inte rivas eller förändras.
4. Planlösningen i de tre bostadshusens våningsplan samt trapphus (redovisade med kryss på planritningar, bilaga 1 sid. 7–12) får inte förändras. Planlösningen i rum med förändrad planlösning, t ex avdelade och ombyggda för kök och badrum omfattas inte av denna skyddsbestämmelse.
5. Fast inredning i de tre bostadshusen får inte rivas, byggas om, ersättas eller ändras. Med fast inredning avses:
 - FÖNSTER
Profilerade fönsterfoder och fönsterbänkar, smygpaneler i fönsternischer, tillhörande beslag.
 - DÖRRAR.
Fyllningsdörrar och profilerade dörrfoder, tillhörande beslag.
 - LISTER OCH PANELER.
Profilerade sockellister, sockelpaneler och bröstpaneler.
 - VÄGGFÄLT
Väggfält inramade av lister i huset vid Götgatan, 2 trappor, rum 413 och 414 (redovisade med stjärna på planritning, bilaga 1, sid. 8).
 - STUCK
Taklister i stuck och takrosetter.
 - ELDSTÄDER
Kakelugnar och vedspisar.
 - GOLV
Brädgolv, kalkstensgolv och eldstadsplan i kalksten framför eldstäder.
 - KÄLLARE OCH VIND
Avskiljande brädväggar, bräd- och fyllningsdörrar med tillhörande beslag.

Datum
2018-06-21

Beteckning
432-28275-2012

Skyddad fast inredning i inventerade lägenheter illustreras av bilaga 1. Ovanstående skyddsbestämmelser gäller dock oavsett om de markeras på illustrationen eller ej. Skyddad fast inredning finns även i ej inventerade lägenheter.

6. Inom byggnadsminnet får inte vidtas sådana åtgärder med mark eller vegetation att innergårdens vegetativa struktur, markbeläggning eller gångar förändras. Fasta anläggningar, t. ex. staket, får inte förändras eller tas bort. Gården får inte ytterligare bebyggas.

7. Byggnadsminnet ska underhållas så att det inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras på ett sådant sätt att de kulturhistoriska värdena inte minskar. Underhållet ska ske med material och metoder som är anpassade till byggnadsminnets karaktär och egenart.

Beskrivning av ärendet

Fråga om byggnadsminnesförklaring av fastigheten Västergötland 24 väcktes av AB Stadsholmen den 2 december 1992. Länsstyrelsen har den 7 december 1992 anmält till Fastighetsregistermyndigheten att fråga om byggnadsminnesförklaring väckts för aktuell fastighet.

Stockholms stad och Länsstyrelsen har under flera år fört en dialog om de av staden ägda synnerligen kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna som kan vara aktuella att byggnadsminnesförklara. I december 2013 undertecknade Länsstyrelsen och Stockholms stad en avsiktsförklaring gällande dessa byggnader (dnr 4321-42231-2013). Avsiktsförklaringen innebar att parterna årligen ska samråda och fastställa vilka av stadens byggnader, med kulturhistoriskt synnerligen högt värde och med fastställda vårdprogram, som bör kompletteras med byggnadsminnesförklaring. Västergötland 24 omfattas av denna avsiktsförklaring och under 2015–2017 har Länsstyrelsen samrått med Svenska bostäder AB och Stadsholmen om byggnadsminnesförklaring av fastigheten. Under 2016 och 2017 har fastigheten inventerats och en byggnadsminnesutredning har utförts av anlitade konsulter.

Länsstyrelsen har remitterat förslag på skyddsbestämmelser till AB Stadsholmen Stockholm stadsbyggnadsnämnd och Stockholms stads exploateringskontor den 16 januari 2018. I sitt remissvar har AB Stadsholmen presenterat förslag på kompletteringar av skyddsbestämmelserna, vilka har hör sammats av Länsstyrelsen. AB Stadsholmen har också framfört önskemål om utförligare skyddsbestämmelser för innergården. Länsstyrelsen anser dock att dessa önskemål har en karaktär som snarare hör hemma i en vård- och underhållsplan än i skyddsbestämmelser till ett byggnadsminne. Stockholms stadsbyggnadsnämnd har framfört att man inte har några synpunkter på byggnadsminnesförklaringen eller utformningen av skyddsbestämmelserna. Stockholms stads exploateringskontor har inte inkommit med synpunkter på byggnadsminnesförklaringen eller skyddsbestämmelserna.

Historisk beskrivning av byggnadsminnet

Fastigheten har varit bebyggd sedan 1600-talet och är inpassad i den rutnätsplan som lades ut över Södermalm vid mitten av 1600-talet. De äldsta bevarade byggnaderna

Datum
2018-06-21

Beteckning
432-28275-2012

tillkom efter en brand på 1720-talet. Kamrern Widing byggde på 1730-talet ett stenhus med bostäder mot Götgatan och ett korsvirkeshus mot Repslagargatan som bland annat rymde stall samt brygg- och bakstuga. Nästa ägare, sockerbagarmästaren Lindström, lät under senare delen av 1700-talet förlänga huset mot Götgatan med tre fönsteraxlar.

I början av 1800-talet ägdes fastigheten av lagmannen Laurin som byggde ut huset ytterligare. Han lät också på gården uppföra ett monteringsfärdigt lusthus, ritat av Fredrik Blom, i samband med att en trädgård omgärdad med spjälstaket anordnades.

Snickarmästare Wadstein ägde Västergötland 24 vid 1800-talets mitt och han genomförde flera tillbyggnader. Den karaktär som detta gav bebyggelsen såväl exteriört som interiört finns i stor utsträckning kvar idag. Huset mot Götgatan byggdes på så att hela byggnaden fick tre våningars höjd och butiksvåningar inreddes i bottenvåningen. Wadstein ersatte trähuset mot Repslagargatan med ett tre våningar högt stenhus. Husen inreddes med bland annat sockelpaneler, fyllningsdörrar, profilerade taklister och kakelugnar. Vid denna tid tillkom också en gårdsflygel med verkstadslokaler i bottenvåningen. Den byggdes sedan på och inreddes för bostadsändamål. Även ett vagnslider uppfördes. Familjen Wadstein ägde fastigheten in på 1900-talet, vilket kan vara en anledning till att fastigheten inte har genomgått någon genomgripande förändring.

1956 köptes fastigheten av Stockholms stad och framtiden för bebyggelsen var osäker fram till 1987 då en plan med syfte att bevara bebyggelsen antogs.

Fastigheterna har moderniserats och mindre förändringar har gjorts men trots det finns den äldre fasta inredningen från 1800-talets mitt kvar i stor utsträckning. I huset mot Götgatan finns bevarade delar kvar från 1700-talet i form av planlösning, kryssvalv i portgången från Götgatan samt vissa snickerier och kakelugnar.

Även den innergård som breder ut sig mellan byggnaderna har kvar sin karaktär från 1800-talet med stensättning, vegetation, staket och ett lusthus. Trädgården med lusthus rekonstruerades under 1990-talet.

Motivering till beslutet

Västergötland 24 utgörs av synnerligen väl bevarade bostadshus med innergård tillkomna i skilda tider, men i dag främst präglade av borgerligt bostadsskick vid 1800-talets mitt. Ägarlängden visar att fastigheten har ägts av välbeställda borgare. Byggnadernas utformning är utförda i tidens nyklassicism med symmetriskt ordnade fasader med klassiska element i form av fönsteromfattningen och listverk. Bostädernas storlek varierade. Mot Götgatan fanns stora paradvåningar, medan flygeln och huset mot Repslagargatan rymde lägenheter med tre-fyra rum och kök. Någon enstaka lägenhet var mindre. De större lägenheterna innehöll rum av skilda storlekar för de olika behov av representation, privatliv och tjänstefolk som behövdes i den borgerliga familjen.

Hela fastigheten har ett högt kulturhistoriskt värde som rymmer flera berättelser. Den berättar om hur bostadsbebyggelsen växte på malmarna. Byggnaderna representerar med sin bevarade planlösning och fasta inredning den borgerliga bostaden i Stockholm och visar hur bostadshus byggdes och utformades under 1700- och 1800-talen. Planlösningen med de olika rummen för olika funktioner och olika storlek kan berätta om levnadsvillkor för män, kvinnor och barn, för herrskap och tjänstefolk. Trots

Datum
2018-06-21

Beteckning
432-28275-2012

moderniseringar har denna karaktär bevarats i så hög utsträckning att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad. Den bevarade kullerstensbelagda gården med gångar av gatsten mellan husen med uthus samt den till största delen rekonstruerade trädgården med lusthus, planteringar och staket är väsentliga för det kulturhistoriska värdet och för förståelsen för ett borgerligt bostadsskick vid 1800-talets mitt.

Fastigheten Västergötland 24 utgörs således inte bara av välbevarade byggnader utan är en komplett miljö där även interiörerna och innergård till stor del bevarats. De har därmed ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde, vilket motiverar en byggnadsminnesförklaring.

Bestämmelser som beslutet grundas på

En byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde får enligt 3 kap. 1 § KML förklaras för byggnadsminne av länsstyrelsen. Bestämmelserna om byggnadsminnen enligt detta kapitel får också tillämpas på parker, trädgårdar eller andra anläggningar.

När en byggnad förklaras för byggnadsminne, ska länsstyrelsen enligt 3 kap. 2 § KML genom skyddsbestämmelser ange på vilket sätt byggnaden ska vårdas och underhållas samt i vilka avseenden den inte får ändras.

Information

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § KML lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen ska utföras samt den dokumentation som behövs.

Detta beslut skickas till Lantmäteriet för registrering i fastighetsregistret.

Hur man överklagar

Beslutet kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm enligt bilaga 2.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av länsöverdirektören Johan von Sydow. I den slutliga handläggningen har även deltagit samhällsbyggnadsdirektören Patrik Åhnberg och antikvarien Eva Dahlström Rittsél, föredragande.

Bilaga

1. Planlösning
2. Besvärshänvisning

Kopia till

Sbk (digitalt hla)
Riksantikvarieämbetet
Stockholms stadsmuseum
Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1

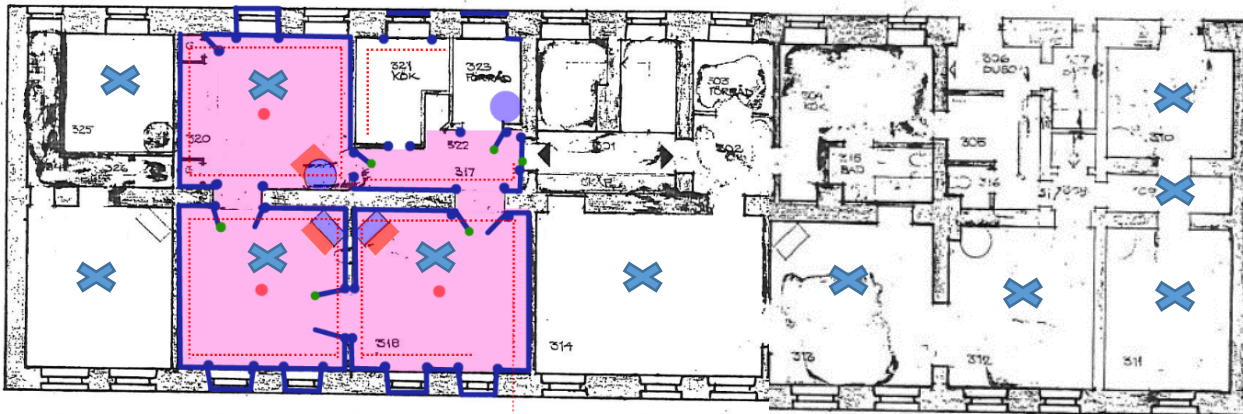
Skyddade planlösningar markerade med blå kryss.

Färgkodning skyddad fast inredning i inventerade lägenheter

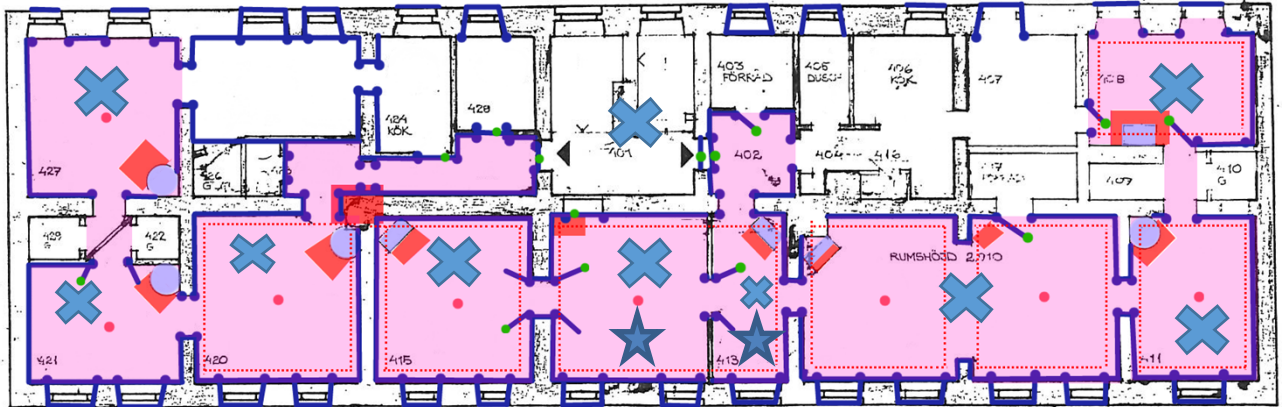
- Blått: Snickerier som sockel- och bröstpanel, dörrar, fönster och smygpanel. Gäller även brädväggar och bräddörrar i källare.
- Blå Punkt: Foder.
- Grön Punkt: Metalldelar som dörrtrycken och lås.
- Rött: Stengolv.
- Rosa ytor: Trägolvt.
- Röd cirkel: Takrosett.
- Röd streckad: Taklist.
- Ljusblått: Öppen spis, kakelugn eller vedspis.

Observera att skyddsbestämmelserna för fast inredning gäller oavsett om de markeras på illustrationen eller ej. Skyddad fast inredning finns även i ej inventerade lägenheter.

Ritningarna inte är skalenliga.

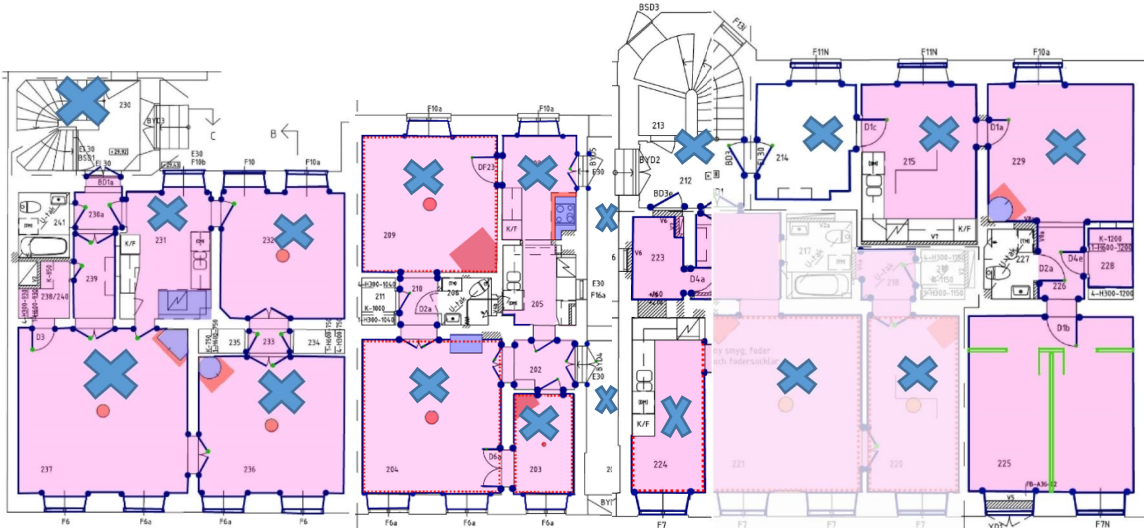

Götgatan 28, 1 tr.

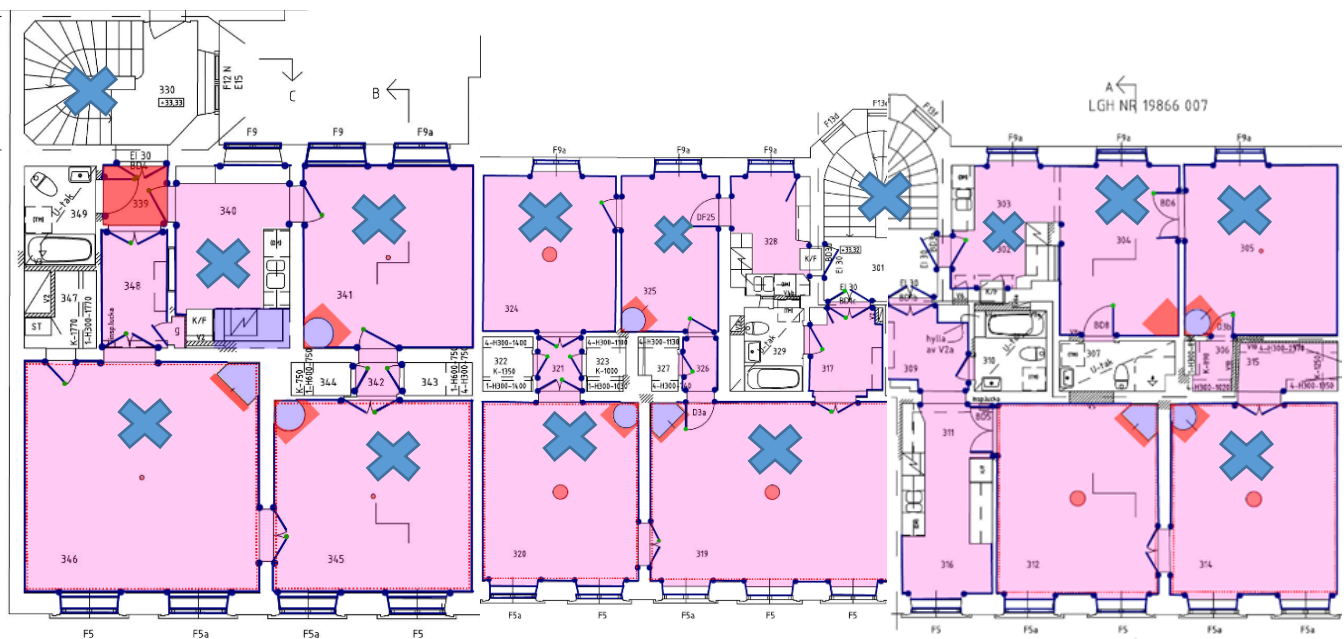

Götgatan 28, 2 tr.

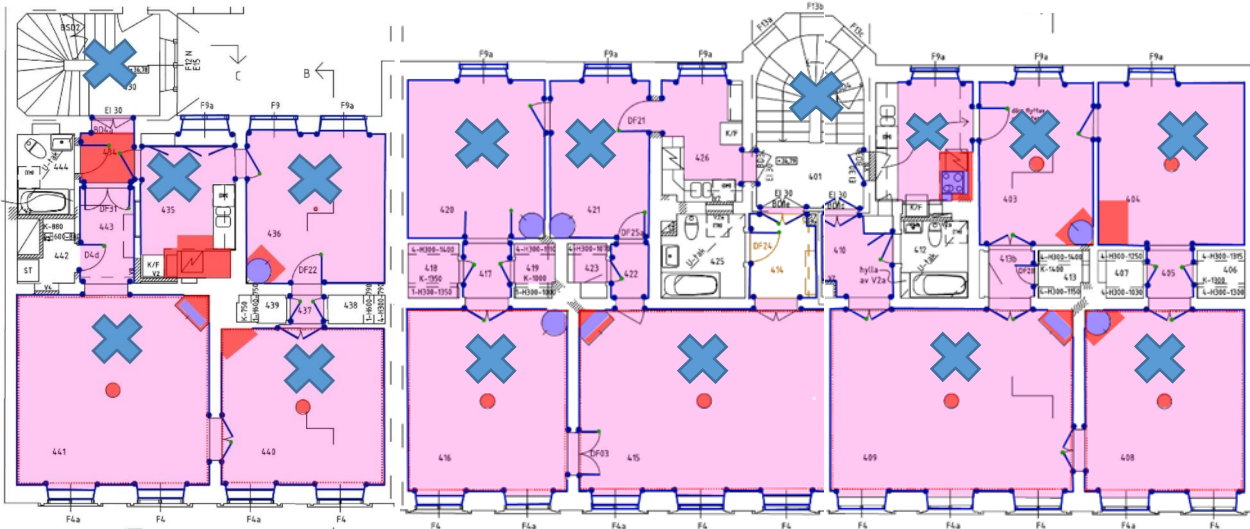
414 413

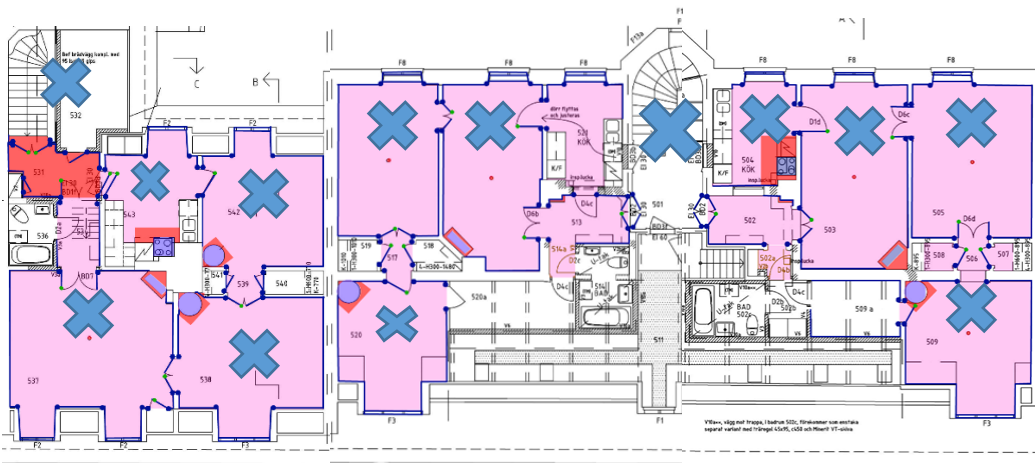
Repslagargatan, gathus, bv.

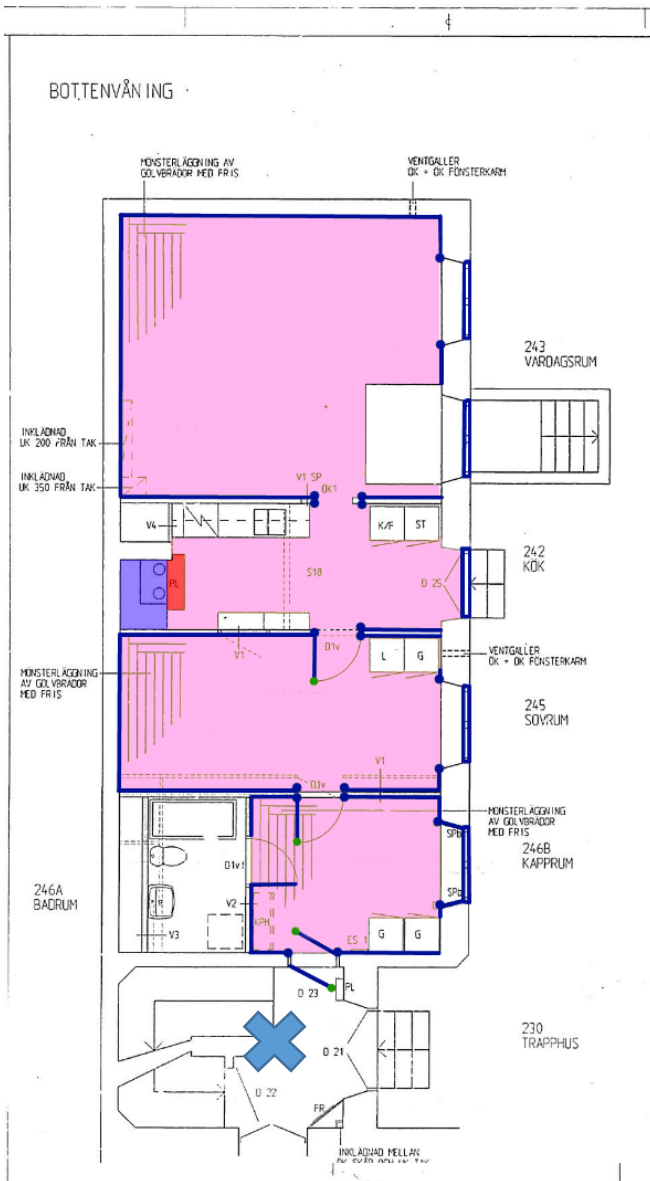
Repslagargatan, gathus, 1 tr.

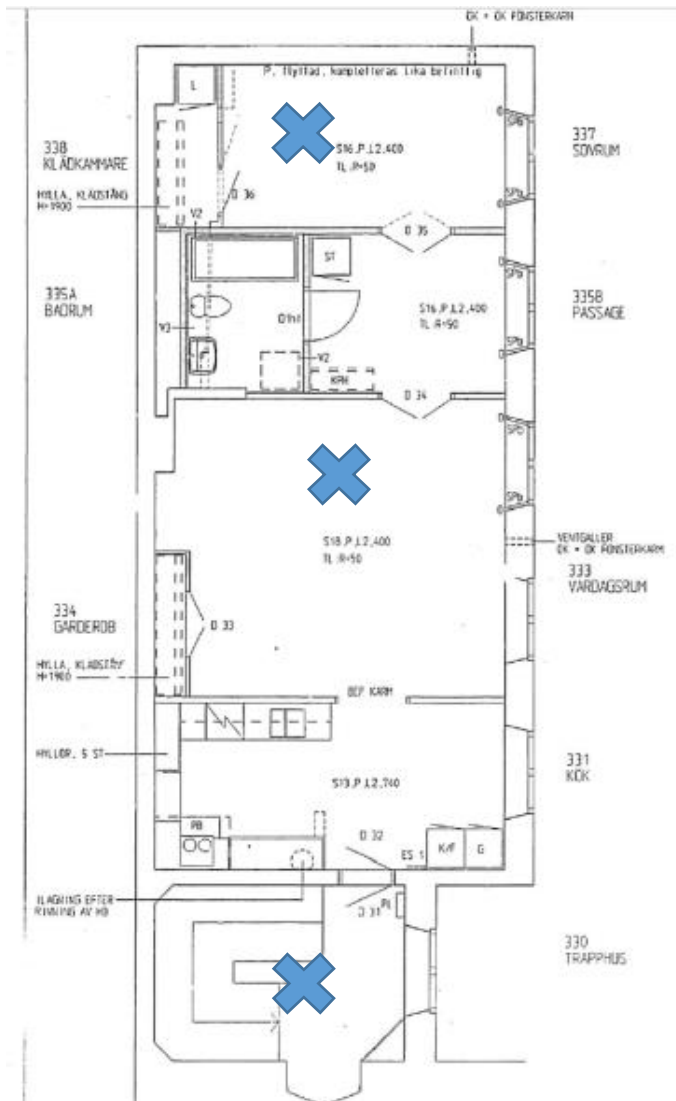
Repslagaratan, gathus, 2 tr.

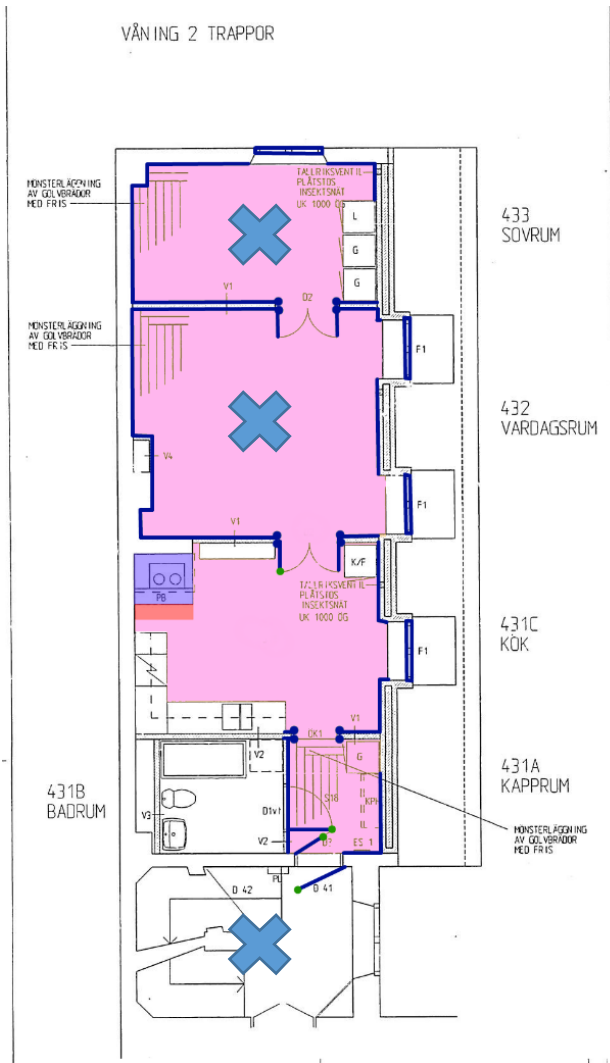
Repslagargatan, gathus, vindsvåning.

Repslagargatan, gårdsflygel, bv.

Datum
2018-06-21Beteckning
432-28275-2012

Repslagargatan, gårdsflygel, 1 tr.

Repslagargatan; gårdsflygel, 2 tr.

Bilaga 2

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Stockholms län, Box 22067 104 22 Stockholm. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till stockholm@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet.** Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet.**

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-223 10 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.